

מונפלייה: בלי פילוסופיה

פסטיבל מונפלייה 99

כ

די שנה מתאספים בעיר המקסימה מונפלייה שבדרום צרפת בחודשים יוני-יולי מאות חובבי מחול עכשווי.

מפגש שנתי זה מתקיים כמעט 20 שנה, מאז נוסד על-ידי דומיניק בגואה (Dominique Baguet) ונוהל על-ידי ז'אן פול מונטנרי.

השוואת רשימת הלהקות שהופיעו בו ב-1999 עם רשימת מופעי המחול שייבא לישראל בשנה שעברה מגלה חפיפה של ממש: כמעט כל הלהקות המיוצגות במונפלייה הופיעו בארץ, כגון אלה של פיליפ דקופלה, ז'וסה מונטאלבו, וים ואנדקיבוס וכאלה שרקדו בישראל לפני שנים אחדות, ביניהן "רוזס" של דה קייירסמאכר או להקתו של מרי לואיס (Murray Louis) שהביא לפסטיבל שבפרובנס את יצירותיו של אליון ניקולאס ורקדניו. הקרנות השקופיות שלו והמוסיקה האלקטרונית שהוא נהג לחבר בעצמו בוצעו בישראל פעמים אחדות בשנות ה-70 וה-80.

וכמובן היה במונפלייה שפע של מופעים של יוצרים צעירים ובלתי ידועים עדיין. מה שמשך אותי לנסוע למונפלייה היו בראש ובראשונה היצירות הוותיקות של ניקולאס, כי אפשר לסמוך על לואיס שיחזר אותן בנאמנות, שהרי הוא עצמו היה עמוד התווך של להקתו של ניקולאס בשנים ההן.

לא התאכזבתי. ניקולאס הקדים את המחול של סוף שנות ה-90 ב-30 שנה. הוא עשה בשנות ה-70 את מה שנחשב לעכשווי גם היום,

הקרנת תמונות על גוף הרקדנים, למשל. הצורניות ללא התייחסות ל"תוכן" ספרותי, גישה שהוא דגל בה, היא היום נחלת הרבים. המוסיקה האלקטרונית, שהיה מחבר בסינטיסייזר בלילה שבין חזרה לחזרה ושתואמת את התנועה ככפפה - נשמעת היום כמעט שמרנית, רחמנא ליצלן.

מי שלא הכיר את עבודתו של ניקולאס היה נדהם. אני פגשתי את המחולות שלו כפגוש מכרים ותיקים ואהובים. לעומת עבודותיו, נראו היצירות של מרי לואיס לא מעניינות ברובן, מלבד "Four Brubeck Pieces" מ-1984, שהיו בהן אווירה ומקצב נאה.

כמו אצל ניקולאס, גם יוצר צרפתי צעיר ובלתי מוכר עדיין גיל ג'ובה (Giles Jobin) הקרין סרטים על גופם העירום של שתי נשים וגבר (הכוריאוגרף עצמו). המופע שלו, "A+B=X", היה מחול לחלקי גוף, שבדרך-כלל אינם במרכז התמונה: ישבנים, כפות רגלים, גבות. זה היה מרתק, סקסי, לעיתים מעין חידון הדורש מן הצופה לפענח באיזה חלק גוף מדובר בכלל. ג'ובין הוא ללא ספק כישרון צעיר ומבטיח שעוד נשמע עליו רבות.

פיליפ דקופלה הציג בירושלים את "Shazzam!". גם במונפלייה זה היה משעשע ומרשים. ושוב בלט השימוש בהקרנת וידיאו ושאר פטנטים ויזואליים. הוא גם הביא את יצירתו הוותיקה יותר, "טריטון". זוהי יצירה קרקסית עם לוליינות, קסמים ומוסיקה חיה.

אין זה פלא שדקופלה החל את דרכו כאיש קרקס. בעבודתו יש משהו פרחחי ונחמד, ליצנות עם אקרובטיקה. ותכונה זו של קלילות מבריקה מציינת גם את ז'וסה מונטלבו שהופיע בתל אביב כשבועיים לפני שהגיע למונטפלייה. גם כאן יש ליצנות הנוצרת בעזרת הווידיאו וההקרנות המהממות שלו. מונטלבו הצליח במה שעד כה כל הכוריאוגרפים - שניסו לעשות שימוש ב"ברייק דנס" וב"היפ-הופ" - נכשלו. ריקודי רחוב כאלה, הבנויים של סיבובים מסחררים, שעה שהרקדן עומד על ראשו ומיני תעלולים דומים, כמעט שאי-אפשר להכניס למסגרת של מופע מחול שאינו מופע סולו. יש בהם אינדווידואליזם קיצוני, שכמעט אינו ניתן ל"ביות" כוריאוגרפי. מונטלבו הצליח להפוך אותם למרכיב אינטגרלי של הכוריאוגרפיה שלו.

לפי האופנה השולטת היום בעולם, לווה פסטיבל מונפלייה במופעים רבים של וידיאו-דאנס על כל סוגיו. אבל סרט הווידיאו אינו אלא אחיו החורג של המחול הממשי החי והתלת-ממדי.

